

La mare del general carlista i tortosí Ramon Cabrera va ser afusellada el 1836 com a venjança contra el seu fill. El destí de les seues restes ha estat una incògnita fins avui

Maria Griñó: una injustícia en vida i un periple morta

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Tot comença pel mateix motiu pel qual vostès llegeixen aquestes línies: la curiositat. Maria Griñó (1782-1836) és un personatge conegut a Tortosa: mare sacrificada d'un important general carlista, també fill de la ciutat, Ramon Cabrera. Una petita plaça del centre de la ciutat porta el nom del general. Durant la primera guerra carlista, Cabrera va ordenar afusellar els alcaldes de Torrecilla i Valdealgofa, per creure que havien ajudat als lliberals. En represàlia, el general Nogueras va ordenar afusellar la mare de Cabrera, que portava empresonada un any i mig. Cabrera respondria amb nous afusellaments. El destí de les restes de Maria Griñó ha sigut un misteri. Fins avui.

Un vespre de tardor, a punt de tancar la redacció, arriba un estrany correu electrònic. No conec el remitent, diu que facilita la informació per ser publicada però prefereix romandre en l'anonimat. Hi ha adjuntat un word amb unes línies escrites i una fotografia d'una tomba, amb els noms Olesa-Fonollosa. El text afirma conèixer on està enterrada la mare del general Cabrera i tot seguit diu: «Los carlistas de Tortosa recogieron su cadáver y lo enterraron en el viejo cementerio en la tumba de los Olesa, jefes de los carlistas de la ciudad. Al traspasar los restos al nuevo y actual cementerio, parece ser en una pequeña urna, se volvieron a depositar en la tumba de los Olesa-Fonollosa, donde descansan insignes carlistas tortosinos». Apareix un nom a sota del correu, li direm senyor J., i un telèfon.

És un correu massa interessant com per no fer-li cas. Entre els emails enviats de fa quatre anys, quan ella va presentar un llibre sobre Cabrera a Tortosa, localitzo el correu electrònic de Conxa Rodríguez, periodista morellana a Londres i biògrafa de Cabrera. Li pregunto sense embuts si li quadraria la informació que ens ha fet arribar el senyor J. Em respon amb

Gravat de Maria Griñó quan tenia 25 anys. FOTO: AUTORIA DESCONEGUDA / BONAVENTURA DE CORDOVA

entusiasme al moment: diu que on es troben les restes de la mare del general Cabrera és un gran misteri i que ella mateixa ha sentit aquesta història del cementiri de Tortosa.

Execució de ressò internacional

«L'execució de Maria Griñó per venjar el lideratge del seu fill va ser denunciada als parlaments de França i Anglaterra, on es van assabentar de la crueltat i barbàrie amb les quals es lliurava la guerra civil a Espanya», explica la periodista sobre la transcendència internacional que va tenir el cas de Griñó. «En els dos parlaments van preguntar-se a quin tipus de govern liberal s'estava donant suport a Espanya, a un govern que executava mares innocents?». Com sempre, fins i tot en l'actualitat, les dones no són reclutades durant les guerres i acostumen a morir en molt menor nombre, però sofreixen altres desgràcies com violacions per ser familiars de l'enemic o la pobresa que segueix a la viduitat.

Truco al senyor J. És un home d'edat avançada molt amable. «Única que sap tot això és la meua tieta, que va veure el trasllat de les restes. Ens ho ha explicat. Però ara té 102 anys i està en una residència d'avis», detalla, donant els noms.

Amb la pandèmia, opto naturalment pel telèfon, sense èxit. Demano si em poden posar en contacte amb ella, sols fer-li dues preguntes sobre el trasllat de la suposada urna: com va ser o, almenys, quan. «Truque vostè demà, millor pel matí», responen primer des de la residència. «Truque vostè demà, no localitzo la directora», em diuen el segon cop. «Torna a trucar demà», el tercer.

En una altra trucada, l'historiador i director de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre, Albert Curto, em proposa preguntar a l'arxiu de defuncions de la Catedral i em recomana parlar amb l'historiador Roc Salvadó. Envio un correu al canonge arxiver Josep Alanyà, per si apareix Maria Griñó a l'arxiu de defuncions del 16 de febrer de 1836.

Continua a la pàgina 28